

ÖRGÜTLERİN YÖNETİMİNDE “SAĞLIKLI” KÜLT ÖRGÜT MODELİ

Yağız Aksakaloğlu

Arş. Gör. Dr.

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

yagiz.aksakaloglu@hbv.edu.tr

ÖZET

En genel tanımıyla kült örgütler; üyelerine ve çevrelerine maddi manevi her yönden zarar verme potansiyeli yüksek olan, salt örgüt liderinin amaçları doğrultusunda çalışan ve bir kişi, zümre ya da fikre aşırı bağlılık ve adanmışlık gösteren yıkıcı, tehlikeli ve ideolojik örgütlerdir. Bu örgütlerde arkadaşlardan ve aileden tecrit etme, güçten düşürme, telkinlere açıklığı ve boyun eğmeyi arttırmak amacıyla birtakım özel yöntemler kullanma, güçlü grup baskısı oluşturma, enformasyon yönetimi, bireyselliğin ya da eleştirel düşüncenin askıya alınması, gruba sınırsız bağımlılığın teşvik edilmesi ve grubu terk etme korkusunun yaratılması gibi etik olmayan ikna ve kontrol tekniklerine başvurulmaktadır. Herhangi sağlıklı bir insanın bu tarz bir kült örgüt tarafından baştan çıkarılması ve kullanılması ise son derece kolay olabilmektedir. Çünkü mevcut koşullar manipüle edildiğinde normal bireylerin birçoğu her ne kadar değerlerine ve karakterlerine aykırı olsa da ahlaksız, yasadışı, mantıksız, saldırgan ve yıkıcı eylemlerde bulunabilmektedir. Bu çalışmada çoğunlukla zararlı ve yıkıcı etkileriyle bilinen kült örgütlerin çalışma prensipleri incelenerek bunlardan yasal tüm örgütlerin ne derecede yararlanabileceği üzerine bir tartışma yapmak amaçlanmaktadır. Bu kapsamda çekici ilişkilerle bir araya getirilen ve üyelerinden sınırsız bağlılık talep eden ideolojik kült örgütlerden bir model çıkarma çabası, ilk bakışta manasız hatta tehlikeli görünebilmektedir. Fakat kült örgütlerin bireysel ve toplumsal zararlı etkilerini azaltmak noktasında çözüm, zararsız ve insanlığa faydalı sağlıklı bir kült örgüt modeli yaratabilmekten geçmektedir. Bu sayede hem aldatma, çarpıtma ve tahrip etme potansiyeli olmadan bu kült örgütlerin vaat ettiklerinin çoğu diğer sağlıklı örgütler tarafından gerçekleştirilebilecek hem de zararlı kült örgütler üyelerini kaybederken, toplumlar vatandaşlarını geri kazanabilecektir. Çalışmada öncelikle kült örgütler hakkında literatür taraması yapılmakta ve bu tarz örgütlerin çalışma prensipleri incelenmektedir. Ardından Erich Fromm'un (1900-1980) insani ve değer odaklı yönetim yaklaşımına başvurularak kült örgütler sorgulanmaktadır. Son olarak kült örgütlerden yasal örgütlere transfer edilebilecek çalışma prensipleri değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Kült Örgütler, Örgüt Yönetimi, Erich Fromm, Sağlıklı Örgütler*

ABSTRACT

In its most general definition, cult organizations are destructive, dangerous, and ideological organizations that have a high potential to harm their members and their surroundings in every way, both materially and spiritually. They work solely in line with the goals of the organization leader and show excessive loyalty and devotion to a person, group, or idea. In these organizations, unethical persuasion and control techniques such as isolating from friends and family, weakening, using special methods to increase openness to suggestions and obedience, creating strong group pressure, information management, suspending individuality or critical thinking,

encouraging unlimited dependence on the group, and creating fear of leaving the group are used. It is extremely easy for any healthy person to be seduced and used by such a cult organization. When current conditions are manipulated, many normal individuals can engage in immoral, illegal, irrational, aggressive, and destructive actions, even though they are contrary to their values and characters. This study examines the working principles of cult organizations, which are mostly known for their harmful and destructive effects, and discusses the extent to which they can benefit all legal organizations. In this context, the effort to create a model from ideological cult organizations that are brought together with attractive relationships and demand unlimited loyalty from their members may seem meaningless and even dangerous at first glance. However, the solution to reducing the individual and social harmful effects of cult organizations is to create a healthy cult organization model that is harmless and beneficial to humanity. In this way, most of what these cult organizations promise without the potential for deception, distortion, and destruction can be realized by other healthy organizations, and while harmful cult organizations lose their members, societies can regain their citizens. In this study, a literature review is conducted on cult organizations, and the working principles of such organizations are examined. Then, cult organizations are questioned by referring to Erich Fromm's (1900-1980) human and value-oriented management approach. Finally, the working principles that can be transferred from cult organizations to legal organizations are evaluated.

Keywords: *Cult Organizations, Organizational Management, Erich Fromm, Healthy Organizations*

Kategori No: 2 (Örgütlerde Tematik Açıdan Yönetim)

Kategori Konusu: İşlevler - Fonksiyonlar Açısından Yönetim